

JÁSZ UJSÁG

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Jászberény, Vasár-utca 2 sz., hova a lap szellemi része és az előfizetési díj küldendő.
ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN:
 Egész évre . . . . . 8.— K
 Fél évre . . . . . 4.— K
 Negyed évre . . . . . 2.— K

Felelős szerkesztő:
BELEZNAV LÁSZLÓ.
 Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

KIADÓHIVATAL:
 Jászberény, Vasár-u. 2., hol hirdetések a legolcsóbban vétetnek fel. — Nyitlér sora 30 fillér.
ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:
 Egész évre . . . . . 9.— K
 Fél évre . . . . . 4.50 K
 Negyed évre . . . . . 2.50 K

AZ ÚJIDŐKBEN.

Jászberény, febr. 19.

A vármegye törvényhatósági bizottsága tudomásul vette és levéltárba tenni rendelte a Héderváry-kormány tagjainak bemutatkozó leiratát és ezzel kapcsolatos határozatában határozott formában kijelentette, hogy a jelen kormány iránt nem viseltetik bizalommal.

Midőn ezen tényt a részünkre meg nem engedett politizálás szándéka nélkül leszögezzük, konstatálnunk kell, hogy a határozat *kijelentő* része a vármegye 4 év előtti *állásfoglalásának* következetes megismétlése, míg *rendelkező* részében az alkotmányos rend helyreállításának reménységét tartalmazva, a törvénytisztelet és törvényes szabadság azon korlátai között mozog, melyek nem sérültek, nem érintik ugyan a vármegye

saját önkormányzati tekintélyét, de az új idők miként alakulására a periferiák jövő megtartására nem nyújtanak gyakorlati tekintetben *irányt és biztos* formai alapot.

A törvényhatóság ezen határozatának kétféle magyarázatát is lehet adni: egyik szerint ez a bizalom kérdésével kapcsolatban a jelenlegi kormánnyal *szemben* egyenes álláspontra való helyezkedés, másik szerint ez a határozat várakozó állásfoglalás, de egyuttal kilátásba helyezése annak, hogy a kormány cselekedetek alkotmányos és törvényes voltának most megtagadott elismerését választások elrendelése s az alkotmányos rend helyreállítása esetén készséggel nyújtani fogja.

Ám jól van, itt azonban előtérbe lép a vármegye pártpolitikai állás-

foglalásának kérdése és az az általunk szörnyű kíváncsisággal várt kényes helyzet, hogy az újidőkbe vetett reménységgel, bizakodással szívükben miként fogják *fogadni* a törvényhatóság különböző *pártárnyalatai* az új főispánt, az ez időszert többséggel még nem rendelkező kormány küldöttét, aki legjobb reményük szerint a vármegyei vezető társadalomból fog a megye élére kerülni kétségkívül a törvényesség és alkotmányos rend ápolásának szándékával.

A hozott határozat tehát, ilyen szempontokból mérlegelve a szavakat, körülményeket politikus, körültekintéssel oldja meg a bizalom gordiusi csomóját és így *remélhetőleg* a periferiakon megnyugszanak benne az újidőkben rémképeket látó Kaszszandra-jások.

T Á R C A.

HETI KRÓNIKA.

I.

„Szeretnek engem az istenek rémmódra szeretnek“

Mert lakni oly utcába helyeztek, Holt tenger a sár.

S orvul, alattomban egy-egy karó vár A járda mellett szépen meglapulva, S ha este itt járok küzködve, fulva A sártengerben evezve, dulva, Belé akadva nagyot zuhanok, És öszecsapnak rajtam a habok.

Még így is áldom boldog végzetem, Hogy nem tört eddig lábam vagy kezem. Egy gondolat vigasztalólag hat rám Mi volna, ha a Villany-utcában laktám Melynek sötétjét nem zavarja fény S hogy lámpa lesz ott, nincs is rá remény

„Lesz még egyszer ünnep a világon“, S nem lesz e sötétség örökös, — Így hallék egy tanácsostbeszélni: -

Nem szabad úgy csüggedezni, félni, Eljő, itt lesz. — s minek akkor lámpa, Minek veszne annyi villány kárba — S világít a Halfe üstökös!

II.

Az meg Szögedében történt: Esküdtek úgy láttak törvényt, Hogy Jánossyt felmentették Hajhaha, Most jön még csak a java!

Jánossy meg a Mariska Fogadóba tértek vissza, Murit csaptak, vigadoztak Hajhaha, Most jön még csak a java!

Pezsgő durrog, zene járja, Mariskát a tömeg várja S kézírását kér, virágot hoz Hajhaha, Most jön még csak a java!

Védő urak, esküdt bácsik A Mariskát dédelgetik, Mint lovagok kíséretik Hajhaha, Most jön még csak a java!

Tán hőstettet vittek véghez, Hogy a tömeg így tömjénez? Megöltek egy öreg noszonyt Hajhaha, Ez volt a dolog java!

Körö.

Csalódás

Késő éjszaka volt már. A kávéházban csak néhány újságíró üldögélt együtt egy üveg bor mellett. Arról beszélgettek, hogy milyen hüen írják meg az eseményeket, amelyeket itt vagy ott megtudnak a városban. Élénken folyt a vita. Többen erősködtek, hogy a jó újságíró mindent megtud, a mit csak akar. A beszélgetés hevében észre se vették hogy a mellettük levő asztalhoz egy öreg ur telepedett le s figyel a társalgást.

— Mindent meg lehet tudni, de nem mindent lehet megírni, de meg vannak dolgok, amelyekről nem is érdemes írni olyan sokat. Például annak az orvosnak az öngyilkossága tegnap. Tíz sor volt az egész nem is érdemelt többet . . . Az öreg ur, aki most még jobban figyelt e szavaknál beleszólt a társalgásba.

Egyes szám ára 10 fillér. KAPHATÓ Lengyel I. Flóris nagytőzsdéjében Hóji Vilmos fűszerkereskedésében és a kiadó Pesti Péter nyomdájában.

HIVATALOS RÉSZ.

— **Megei közgyűlés.** Jásznagykunszolgó vármegye törvényhatósága rendkívüli közgyűlést tartott csütörtökön Dr. Benkó alispán elnöke alatt, mely iránt tekintettel politikai fontosságú tárgyaira, az egész vonalon nagy érdeklődés mutatkozott. Mint közöltük, a közgyűlés első tárgya: Dr. gróf Almásy Imre főispán búcsúlevele volt. E tárgynál a közgyűlés hangulata egyértelmű volt lapunk legutolsó vezérlőiraival. A különböző pártmunkásokból álló gyűlés osztalton ovációban részvételre a legmagyarabb vármegye derék gavallér búcsúzó főispánját, olyan általános megtisztelésben, amellyel kevés távozó főispán dícselkedhetik az országban. E lojalis tisztelet és elismerés hangulatának folytatása volt azután a törvényhatósági közgyűlés azon tevé, hogy Apponyi Albert gróf volt közoktatásiügyi miniszternek a vármegye területén kifejtett kulturális alkotásaiért és Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszternek a földmívelésügy terén tett maradandó alkotásaiért köszönetet szavazott.

Ezután következett a kemény dió, a Hédeváry kormány bemutatkozását tárgyaló leirat, melylyel kapcsolatban a felvázolt határozati javaslat igen élénk vitát és több rendű felszólalást provokált.

A kormánypart és az ellenzéki pártok igen-igen heves vitaközása után elfogadta a közgyűlés az állandó választmány következő határozati javaslatát:

„Tekintve, hogy a kormány a parlament támogatását nem bírja s az országgyűlést költségvetés hiányában elnapolta és ezzel az alkotmány szellemét megsértette, a törvényhatóság a kormány iránt politikai bizalommal nem viseltetik, de figyelemmel arra, hogy a kormány kifejezetten a tervbe vett képviselőválasztás által a nemzetre kíván hivatkozni s ez uton magának alkotmányos többséget szerezni és így megvan a lehetőség, hogy az alkotmányos rend helyre áll: a leiratókat tudomásul veszi és leváltárba helyezi. Bizva a tisztakar törvényiszteletében, elvárja az alispántól — hogy azon nem várt esetben, ha e kormány az 1886. évi XXI. t. c. 20§-át vagy az 1907. évi LX t. c. I. szakaszát sértő rendeletet böcsátana ki: a most idézett törvénycikk 7. szakasz szerinti intézkedéseket haladéktalanul megteszi.“

— **Csalódik uram: Önök nem tudnak meg mindent, sőt nagyon keveset.** A legtöbb esetben jóformán semmit. Csak felszínesen dolgoznak, nem iparkodnak a dolog mélyére tekinteni, vagy nincs is kedvük hozzá, vagy nincs idejük, vagy tudja is en mi az oka. De nem hű krónikásai az eseményeknek.

A társaságban ülő újságírók hevesen cáfolták a vádakot, lurtatták a vén riportert, aki hetekén odavágta a kérdést, hogy hát mondjon csak egy esetet is, amit nem hűen irtak meg.

Hát például az orvos esete, az az öngyilkosság, amiről az imént beszéltek. A legszomorúbb és legmegindítóbb tragédiák egyike. Az a szegény ember meghalt, eltemették tíz sorban s a világ önkéntől soha sem tudja meg azt a bús történetet, amelyből pedig sok a tanulság.

Az újságírók nem engedtek. Végre is az öreg ur rászánta magát, hogy elbeszélje a dolgot. Az öngyilkos orvos Petnek Iván volt. Kora gyermekkorában jutott árvaságra, senkinek se kellett, hát az árva-házba került. Onnan meg Isten tudja hogyan, idegenek közé nevelőbe. De akár hol legyen, mindenütt csak azt prédikálták a fülébe, hogy tanuljon és tanuljon, mert különben semmi sem lesz belőle csak kol-

— **Városi közgyűlés.** Jászberény város képviselő testülete f. hó 18-án pénteken délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott Konczek polgármester elnökségével, mely alkalommal a következő fontosabb ügyek nyertek elintéztést, illetve kerültek tárgyalás alá: A vakokat gyamoító országos egyesület újpesti fiókegylete által havisegély megadása iránti kérvényt a közgyűlés azon okból, mert már tagja a budapesti vakokat gyamoító intézetnek, elvetette. A kéményseprési szabályrendelet módosítására vonatkozólag a közgyűlés eddigi állás pontjára helyezkedett, vagyis a kéményseprési díjakat nem emelte fel. Megállapította a közgyűlés a városi jegyzők magánmunkálatára vonatkozó szabályrendeletet. Mosó Dezső árvaszéki ülnök részére — miután a szén szabályrendelet szerint már megállapított második árvaszéki ülnök teendőit is végzi — a másik árvaszéki ülnök íly minőségben illető fizetési jutalékát folyósította a közgyűlés.

A Mallár József lemondása folytán megüresedett központi választmányi tagsági helyre egyhangulag Erdős András plebános választotta meg. Elhatározta a közgyűlés a városi tanács javaslatahoz képest a rendőrségi épület előtt lévő tejpiacnak a tavasszal leendő kikövezését. A hentes és mészárszékek átalakítására vonatkozó árjelítés eredményének bejelentésére a munkálat Pifkó Dezső építő, mint legelőnyösebb ajánlattevőnek adatott vállalata. Dr. Neuman Lipót városi tisztviselő orvos látortás iránti kérelmét a közgyűlés érdemleg akkor fogja tárgyalni, mikor majd az általános tisztviselői fizetésrendezés kérdése a miniszter döntése alapján ismét szönyegre kerül.

Patronage.

Marosi Endre kir. járásbíró előtt állott a napokban a bíróság szerint az első kiskorú bűnös azóta, hogy a város házában összerakták a patronage-ra vállalkozókat. A tudósítás szerint „pártfogó” nem volt jelen. Hát az első után jön még több gyerek-vádolt is, pártfogók máskor sem igen lesznek jelen, ha csak nem izraelita vallású lesz a vádlott, mert akkor az új Orsz. Izr. Patronage Egyesület helybeli fiókjából a rendes vállalkozó tag bizonyára ott lesz a tárgyaláson s védeccére fel is fog figyelni, mert ők nem kapkodva, hanem

célirányosan dolgoznak a gyermekvédelemben is.

A vádlott bűnös gyermeket feltételes szabadságra engedik, figyelmébe ajánlják pártfogójának, ki egy év múlva jelentést tesz a hatóságnak vedencéről. Hogy egy év alatt mit fog tanulmányozni a kirendelt pártfogó s miről tesz jelentést, javulási vagy visszaesési tanúságátelét mire alapítja, ezek olyan kérdések, melyekre nagyon röviden lehetne felelni, egy szóval.

De mi nem felelünk, hanem az előttünk fényeskedő példa kapcsán néhány szó ejtünk a katolikusok ily irányú mozgalmáról is, mely már két éves eredményes multra tekinthet vissza.

Az 1908. évi XXXVI. tc.-be iktatott büntetőnovella, mellyel nemzetünk sok tekintetben megelőzi és vezeti fogja a nyugateurópai jogfejlesztést, azon elveken épült föl, hogy aki a bűncselekménynek okával, az erkölcsi sülyedésnek előidéző tényezőivel u. m. az isteni parancsok megvetése, szeretetlenség, gyermekek elhanyagolása, az eltelveideitek megvetése, közöny mások bajai, szenvedései, szükségletei iránt s. b. szembeállítja az Istenhez való megtérést, a szereteit, a gyöngék támogatását, az elhagyottak oltalmát: az a társadalom javainak is sokkal nagyobb, maradandóbb védelmet nyújt, mint a mult korszak elavult és emberetlen büntetési rendszere.

Ezekből az elvekből indultak ki gróf Pálffy Sándor és dr. Gießwein Sándor is, midon éppen két éve megalakították a Kath. Patronage Egyesületet. Miniszterleg jóváhagyott alapszabályaik szerint az egyesület célja, hogy megelőzze a bűncselekmény előfordulását:

a.) a züllésnek indult és erkölcsi romlás veszélyének kitétt kath. gyermekek és fiatalokruak védelmével, a feltételeken elítelt és próbára böcsajított fiatalokruak fölött felügyelet gyakorlásával (*preventív szakosztály*);

b.) kath. letartóztatottak valláserkölcsi viágának megnevesítésével (fogházmisszió)

c.) a letartóztatási intézetekből szabaduló Kath. vallású büntetetteknek a lécsületes társadalomban való elhelyezésével és felügyeletével (elhelyező és felügyelő osztály.)

A preventív szakosztály céljainak elérésére:

a) társadalmi uton ellenőrzi a gyermekek nevelését és kipuhatoja a züllésnek indult vagy az erkölcsi romlás veszélyének

dus, vagy rossz ember. A fiu hallgatott a szóra, de igen sajátzerü felfogással. Ugy vélte, hogy akik taulásra intik, azok alapján véve nem is akarnak neki jó különben nem vágnák a szemébe folyton, hogy ő milyen elhagyott, hogy kegyelemkenyeren él és hogy milyen senki. Menekült is a könyvei közé, amint tehetie. És tanult. A könyvek lettek a jó barátai, a szülői, mindene, itt azt lehetett mondani, már gyermek korában nem törődött a világgal. Nem játszott a pajtásával, nem hallott a szeretet melegétől áthatott szót senkitől.

Igy nőtt fel. Később az egyetemre kerülve, maga kereste a kenyerét. Az ifjúságát megkeserítette az anyagi gond, ez elől is tudomány világában kerestett menekülést. Társaságba nem járt, nem teltt rá nem is kívánczolt! Végre is teljesen ember kerülővé lett. Nem is érdekelték az emberek. Nem is hitt bennök. Nem hitt bennük, a gyermekkorai fájó emlékei ott éltek a szívében.

Csodálatos dolgok, hogy aztán, mint orvos a betegeiért élt-bált. Korán bekerült egy nagy kórházba, ott is maradt. Csak a tudománynak élt, csak ebben hitt, mert ez szerzett neki tiszteletet, tekintélyt, fényt

mindent. S betegein mutatja meg a tudomány az ő igazi hatalmát.

Petnek tömérdek embert meggyógyított, de mind csak addig érdekelte, amíg beteg volt. Addig az emberek mint egy felsőbb hatalomra, úgy tekintettek ő re. Kérték, könyörögtek engedelmeskedtek de, ha meggyógyultak, fizettek, vagy nem fizettek néhány köszönő szót mondtak, aztán a faképnél hagyták a kórházat meg az orvost. Örültek, hogy megszabadultak.

Mindezekből láthatják uraim, folytatta az öreg ur elbeszélést, hogy Petnek az az öngyilkos orvos, milyen lelkiülett ember volt. Hanem hát megjárta. Tudniillik egyszer csak neki is megmozdult a szíve. Beleszeretett egy leányba, a ki egyszer nagy beteg lett. Petnek meg akarta gyógyítani, de csakhamar belátta, hogy nem lehet. A leány tudóvóvást kapott. Az orvos ki tudta számítani hetekre, hogy még meddig viheti. És nem tudott rajta segíteni. Elhagyta a tudomány is, megrémült abban is a bizodalma.

Nem vallott ő a leánynek szerelmet titkolta még maga előtt is érzelmeit. De aztán egy napon, amikor kétségtelenül rájött, hogy hiába minden, akkor végtelen elkeseredés fogta el.

kített gyermekeket és fiatalokukat;

b) megállapítja a züllésnek és az erkölcsi romlás veszélyének okait és ezen okok megszüntetésére az eset körülményeihez képest:

1) tanácsal látja el vagy kötelességük teljesítésére figyelmezteti a szülőket;

2) ha gyermek vagy fiatalok megjavulása eddigi környezetében nem remélhető és a törvényes képviselő beleegyezik, úgy a gyermekeket vagy fiatalokat más megbízható kath. családoknál vagy saját gazdasági telepén helyezi el vagy a szükséges intézkedés megtételére fölkéri valamely hasonló célu egyesületet;

3) ha pedig hatósági közbelépés szükséges, úgy annak megtétele végett az illető hatósághoz fordul.

A fogházmisszió tagjai a letartóztatottakat az igazságügyminiszternek vagy az intézet igazgatóságának engedélyével a letartóztatási intézetben időnkint felkeresik, velük érintkeznek, nekik előadásokat tartanak, szükség esetén munkáltatásukról gondoskodnak és ezzel erkölcsi világuk megemésítésére töreksenek. A fogházmisszió tagjai egyuttal a preventív osztállyal egyetértve gondoskodnak a letartóztatottak nyomornak vagy erkölcsi veszélynek kített hozzátartozóiról is.

Az elhelyező és felügyelő osztály a letartóztatási intézetekből szabaduló elítélteket, ha megbízhatónak bizonyultak, megfelelően elhelyezi. E célból nyilvántartja az elhelyezésre alkalmas földmives és iparos családokat vagy intézeteket. Ha a szabaduló elítéltek megbízhatóságához kétség fér vagy elhelyezésükre alkalmas hely nem található, azok ideiglenesen az egyesület iparos vagy földmives telepén nyerne elhelyezést.

Az egyesület sürgeti társadalmi uton és az államhatalom előtt a bűncselekmények ellen folytatott harcot minden irányban.

Gyermekvédő tevékenységében tagjai felkeresik az anyagi és erkölcsi nyomor tanyáit, ahol lehet, új irányt adnak ott az életnek; ahol kell, anyagi támogatást, különösen munkaszüneteket nyújtanak; ha szükséges, gondoskodnak a gyermekeknek egészségesebb környezetben való elhelyezéséről. Gróf Zichy Gyula pécsi püspök Nádasdi-kastélyát felajánlotta e célra s ott már hatalmas gyermekvédő telep van. Kiválóbbnál kiválóbb buzgó papok vállalkoztak az intézet vezetésére.

Tárgyalást kezdeményezett az egyesület a vall és közokt. kormányval hosszabb bérlet megkötése iránt a vallás és tanulmányi kath. alapok földjeiből, hol nagyobb telepeket létesít és el a büntető novellában a társadalomnak biztosított joggal, hogy a javító nevelésre ítelt fiatalokukat itt helyezze el. Kezére dolgozik az egyesületnek a 21003—908. sz. igazságügyminiszteri rendelet is, amely 1909 év elejétől kezdve kötelességévé tette a letartóztatási intézetek vezetőinek, hogy a fiatalokak elhelyezése végett érintkezésbe lépjenek a patronageegyesületekkel.

Hazatérveszobájába, összehányta könyveit, műszereit nagy haraggal, kétségbeeséssel dühvel, hogy ime most már minden elhagyta, a tudomány is épen akkor, amikor azon kellett volna segítenie, akit tán az élete árán is megváltott volna.

Amikor ott a szerkesztő műszerek, könyvek közt a kórházi szobában megtalálták a kartársai, mellette olvasták a kis cédulát, hogy a tudomány mit sem értő, elfogták a szerencsés emberre, hogy pillanatra elmezavarban ölte meg magát...

Talán így volt helyes. Az igazi tragédiák titkát az elbukott hős mindig magával viszi az örök megsemmisülésbe.

N. Kiss József

Az elhelyező szakosztály a szabaduló fiatalokak elhelyezése érdekében érintkezésben áll a munkaközvetítő intézményekkel, az egyes ipari társaságokkal, a Magyar Gazdaszövetséggel és egyesekkel kik szívesen fogadták birtokukra a szabaduló fiatalokakukat.

Miért alakult meg a máris hatalmas egyesület s rajta kívül a „Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve” katólikus alapokon? Azért, amiért az Orsz. Izr. Patronage Egyesület izraelita alapokon Mert másként mint vallásos erkölcs alapján nem lehet, hogy a nevelés eredmények érthessen el. Gyermekeikért aggódó bármily vallású szülők, neves pedagógusok, miniszterek előtt (gr. Aponyi utolsóelőtti rendlete) a vallásos nevelés egyedüli helyessége, a vallásos erkölcs egyedül maradó tekintélye: dogma, igazolásra nem szoruló alapigazság, amit Jászberényben bizonyítani valóságos sértés volna.

Az egyesület számtalan fiókot is létesített két év alatt az országban és áldásos működést fejt ki; jótékonyágát nem plakátiroztatja, nem sippal-dobbal dolgozik, mint a sorsjátékban panamát csináló Liga, hanem megy előre a maga útján; támogatni a gyöngét, segíteni az elhagyottat, fölemelni az eltévelyedettet És ezt teszik vallásos kötelességérzethől kath. szellemben, kath. fegyverekkel nemcsak papok, hanem világi urak és úrnők, katonatisztek és mágnások.

Az egyet munkássága távolról sem partikuláris; a jótékonyágban nem tesz különbséget ember és ember között és maga is közelehet, hogy hasonló szellemű protestáns és zsidó egyesületek alakuljanak, amint viszont lelkes, jóakarattal támogatásban volt része kiváló protestáns férfiak, mint Mesko László igazságügyi államtitkár, Balogh Jenő egyetemi tanár, Pekáry József főkapitányhelyettes, Vajna Károly, gyűjtőfogházi igazgató részéről.

A gyermekvédelem terén működő egyesület megérdemli a támogatást. Nem a minden érzés nélkül odadobott filérek segítenek a bűnös gyermekeknek, hanem a céltudatos, fáradságtalan, folytonos munka, az erkölcselenség állandó pusztítása, az erkölcsnélküliségnek a vallásos nevelés útján való folytonos csökkentése. És itt csak az egész társadalom összhangzó, állandó munkája járhat eredménnyel.

Az igazság.

Irtá: Szabó János

Hogy nekünk jászoknak, ezek között első sorban nekünk jászberényieknek, milyen életszükségletekhez van köve egygócpon-tított vasúthálózat, arra példák: közgazdasági életünk sivársága, ellenségünknek kárunkon való dobzódása és így a többek között — a legérzékenyebb oldalunkat érintve — a nagykátaiknak a méltánylás terére való felkerülése.

Bátran kimerem mondani, hogy a mi gyámoltalanságunknak köszönhető, miként a jászmege és jásztörvényszék a térben és időben nem létesített. Nem pusztán a város nagynevelő országgyűlési képviselője: mulott ez, hanem első sorban rajtunk jászberényieknek, igaz, hogy a holtakra hivatkozás talán nem bizonyíték s így csak nézetem támogatására hozom fel ezen benső ügyeinket érintő kis epizódot:

Néhány évvel ezelőtt amikor a jásztörvényszék figye a parlament elé került és mikor a záras deputáció járás is megőriént Nagykáta részéről, utazásom alkalmával találkoztam a vasuton Pest vármegye akkori főispánjával, megboldogult Gullner Gyulával, akihez régi ismeretség fűzött. A találkozik szokásos kérdése után a jásztörvényszékre tereltem mindjárt a beszélgetés fonatát. Ho-

ni érdekeink mellett való kardoskodásomat osztotta a főispán úr és jogosnak, törvényesnek ismerté a jászberényieknek követelését, de ez idő szerint — már t. i. akkor — nem találta a méltányosság határain belül megvalósíthatónak. Ezen nézetét érvekkel is támogatta és ezek között bizony megkellett hajtódom azon kijelentés előtt, hogy nincs Jászberénynek megfelelő közlekedési berendezkedése: Végül pedig ekként fejezte be beszélgetését: „Ha most eszük volna a jászberényieknek más uton kezdeményeznék a kérdés megoldásának munkáját. ... Fő, hogy majd meg kell elégedniök egy csonka törvénnyel.”

Tudtam, éreztem, ezzel vasuti hálózatunk primitív voltára céloz és így hallgatóan be kellett ismernem, hogy érdekeink előbbrevitelének nagyban akadályos az.

A veszteség, a mindenből való kifosztás fájdalomának tudatában felülkerekedett azután bennem a jász, akinek bizony — mert a kormányváltozások esetén létjogosultsága igen problematikus lenne — a csonka törvényszék nem kell. Csonka fának látásakor nagyobb fájdalomt érezünk lelkünkben, mint amit már egy teljesen kiszáradt fa okoz, mert mindkettőnek fej-szecsapásra lehet reményesége. Tehát evidens, hogy csonka törvényszék jászoknak nem kell. De meg azután elfogadhatott volna-e a jászok oylan törvényszékét is, mint aminővel és aminő módon Polónyi egykori igazságügyminiszter azt a Házban remekül indokolta felajánlott. Szerintem nem. Avagy nem-e sértette volna minden igaz jászberényi embernek erkölcsi érzését az, ha a jog, törvény és igazság sokszor hangoztatott kórában a méltányosság nagyon tágkörü leple alatt kortes jutalom gyanánt kaptunk volna egy létjogosultsággal nem bíró s hajszálon függő csonka igazságügyi intézményt.

Jól mondta azt a város nagynevelő képviselője, hogy nekünk egy helyesen alapozott oylan jásztörvényszékre van szükségünk, mely a jász vármegyének létesítésére lehet alapozó erő.

De hát a létesítendő munkájához alap szükséges és ez, — mint már annyisokszor hangoztattuk — nem lehet más, mint a jászdélt vasuti hálózatának a metropolis, vagy is a közpönt előnyére történő kifejlesztése.

A Jászberényen át tervezett most új-szászi vasut vonal elejtése, a mostani nagykáta — hevesi vasutonállal szemben felmerülő idegenkedés és az eddig kiépült jászsági kőszégeket érintő vasut vonalak felállításával mutatkozó tendenciák, mind a jászok hegemoniájának megbontására irányuló jelenségek, nem pedig len a jogos kívánalmakra rátermett jászsági közpönt és közös jászérdek erősítése.

Ez az igazság!

UJDONSÁGOK.

— Uj plébánosok. Megbízható forrásból nyert értesülésünk szerint a Justus József halála folytán megüresedett alattányi plébánosi állásra a csornai prépost, mint patronátus Barcsák Sándor városunkban is volt kaplánt, jejenleg ujhutai plébános jelölés az egrü biboros érseknek kinevezés végett. Réz Kálmán városunk szülötte a jeles publicista jelenben sajojalgóci lelkes pedig tiszapalkonyi plébánosnak neveztetetki.

— **Az új párt alakulása.** Jászberényből számszerint hatan rándultak fel a mai napon Budapestre kik az itteni kormánypart képviselőiben vettek részt a „munka párt” megalakulásán.

— **Elhalasztott előadás.** Lapunk múlt számában „Böjti előadások” címen hirdettett a központi kath. körben Dr Barsy József által a mai napon megtartani szándékolt előadás határideje az ugyanezen napra és időre egybehívott kaszinói közgyűlés miatt a jövő vasárnap délután 4 órájára halasztatott. A kör elnöksége ezt ez uton adja az érdeklődők tudomására.

— **Bucsulakoma.** A távozó főispán Dr gróf Almássy Imre tiszteletére folyó hó 20-án azaz ma este bucsulakomát rendez a vármegyei tisztikar a szolnoki Fodor-szállóban, amelyen kizárólag csak a vármegyei és járási tisztviselők vesznek részt. A bucsulakoma lefolyását csütörtöki számunkban adjuk.

— **Vadásztörténetek.** Lapunk egyik munkatársa legközelebb ezen címen kezdi meg érdekes és mulattató helyi történetek leírását, amit ajánlunk már előre a olvasóink figyelmébe.

— **A kath. kör kibővítése.** A helybeli központi katolikus kör rohamosan fejlődik előre el annyira, hogy manapság már társadalmi gyülekező helyeink között az első helyen áll. Ezen körülmények bizonyítására elég legyen azt a ténybeli esetet felemlítenünk, hogy van olyan nap, mikor a kör forgalma százakra megy s így napról napra azt kell tapasztalnunk, hogy a kör tagastermei már már szűknek bizonyulnak. A kör vezetősége a már bizonyos várható eshetőségre számítva a kör épületének nagyobb arányú kibővítését tervezi amely a nyár folyamán meg is teljesítenék.

— **Önképzőköri működés.** A helybeli kir. főgimnáziumnak Dr. Pintér Jenő jeles örténetű munkatársunk vezetése alatt működő ifjúsági önképzőköre a közelmúltban az irodalmi kultusz terén való oly szép haladását nyilvánította meg, amely kétségtől méltó elsősorban megemlérték és elismerésre. Ünnepeiket rendezték egymás okulására egymás körében, mely alkalommal a magyar irodalom több jelesének emlékeit idézték fel. Kazinczy Ferenc 150 éves év fordulójának alkalmából az irodalomban szép gyakorlatukat mutatták be: *Gugi Béla Tar Lajos Róth János VIII. és Bathó Lajos meg Führung Andrást VII. illetve VI. oszt. tanulók.* Megünnepelezték még azután *Gyalay Pál* költő gyászmemoriamát és *Horváth Mihály* történet író emlékeit, hol megint *Gugi Béla, Mosó József, Ficzek Antal, Bauer Nándor, Gergely Andor Donáth Aladár és Róth János VIII.-illevte VII-ed oszt. tanulók* működtek előadással és szavalattal sikeresen.

— **A pincszövetkezet** hasznosságát és céhrányosságát — melyről már múlt számunkban említett tettünk — legközelebb lapunk egyik közgazdasági munkatársa fogja kimerítőleg és szakszerűleg méltatni. Az alakulóban levő pincszövetkezet szervező bizottságától vett értesítésünk szerint, a tagsági gyűjtővet a hét folyamán már több mint négyszázan aláírták szőlőbirtokosaink köréből.

— **Meghívó** a jászberényi magy. kir. állami főgimnázium tanártestülete elhatározta, hogy jászberény városában népművelési mozgalmat indít, illetőleg az eddigi ilyenmű tevékenységet szerves összefüggésbe hozza. Erre az elhatározásra a műveltség

erkölcsei ereje, az országos és helyi állapotok készítettek. Célnak a jászberényben a tanítás hivatásának élő összes egyéneknek segítségével tudja csak elérni.

Tisztelettel felkéri tehát városunk összes tanítótestületeit, hogy február hó 27-én (vasárnap) d.e. 11 órakor a gimnázium emeleti rajztermében tartandó értekezletre t. tagjainak lehetőleg teljes számmal megjelenni sziveskedjenek.

Az értekezlet célja: a népművelési módokzatának megbeszélése és a megvalósítás mikéntjének megállapítása.

Jászberény, 1910. évi február hó 15-én. A jászberényi magy. kir. állami főgimnázium tanártestülete nevében: Dr. Szombathy István kir. igazgató.

— **Megrabolt temető.** A vandalizmusnak és kegyeletlenségnek egy pártian nemével találkozunk e hétfördőri hírei között. A gyöngyösi úton levő 1-ső kerületi öregtemetőből a halottak fejfejt, a szuette régi fakereszteket már régebb idő óta rendszerint lopkodták. Most legutóbb február 15-ére viradóra is nem kevesebb mint négy avult fakeresztet loptak el. A rendőrség ez ügyben azonnal bevezette a nyomozást és másnap már elcsípte a tettest *Habencius* Téglás Ferenc személyében, kinek lakásán megtalálták a legutóbb elrabolt temetői kereszteteket, mielőtt azokat tüzelföl felvághatta volna.

— **Nyilvános nyugtatás.** Jászkerületi Népbank és a Jászsági Hitelintézet 30-30 (harminc-harminc) koronát voltak szivesek a Nőgyűlést jétékony céljaira adományozni, mely nemis jétékonyágukért az elnökség megbízásából ez uton fejezi ki hálás köszönetét Perényi Ferenc, e. pénzt.

— **A polgári kaszinó új helyiségében** a redemptus. közbirtokosság buzapiac téri épületében újeltre pendült. Ugyanis a közbirtokosság átadta a polgári kör használatára épületek a plecter felől tágas és kényelmes heiségeit, melyek most a kör céljait szolgálják. Az egyesület elnöksége a tagsági díjakat leszállította évi 5 koronára, mely felnyöös újításnál fogva most tömegesen lépnek be a kisbirtokos osztályból a polgári kaszinóba. Diesért illeti a vezetőséget, hogy a közönyösség miatt veszni készülő társadalmi tetítületet új életre keltették.

— **Az özvegy apa drámája.** Nem ritkaság, hogy a vagyonfelosztás szomorú családi tragédiákat hoz létre. Így történt a héten Jászdózsán is. Gyurkó (Jámbor) János kis gazda özvegyen maradt Egyik leánya férjhez menvén, kivette anyai jussát a vagyonból, mi által a fiugyermekek is vérszemet kapván, szinten követelték az özvegyi haszonlevezeti jogot törvény szerint nem rendelkező apjuktól az anyai részt. Az apa látva gazdaságának széttagolási kísérletét és mert az ez irányban feltett pert elveszítette, búmak hajította fejét és az ivásra adta magát. Most azután folyó hó 16-án a Koroknyai-féle korcsmában felpálinkázva hazatért és a kamrában felakasztotta magát. Mikor fia keresésére indultak és megtalálták, már halott volt. A szerencsétlen, különben jóindulatú földműves szomorú sorsa iránt nagy részvét volt Jászdózsán.

— **Járda építés.** Cementlap gyalogjárók építési munkálatait már a hét folyamán megkezdtek a város különböző részeiben. A járda építő bizottságnak betekintett járda fejlesztési tervezele szerint a folyó év folyamán jelentékeny hosszátvolságú gyalogjáró fog kiépített. Mint előbb úgy most is megszívelendő propozíciónként említjük fel és ajánljuk a bizottság figyelmébe az első és hatodik kerületet összekötő özv. Holonné háza előli utvonalat, továbbá a főgimnázium zugyva felőli részén levő gyalogjáróknak a sétaterén egyenes irányú gyalogjáró összekötését, és azt,

hogy előbb a város belső s csak ezután a város külsőbbi területén építsék ki a gyalogjárókat.

— **T. zoltóság szervezése.** Mint értesítünk, a vármegyei tüzoltó szövetség alapszabályszeri rendelkezése folytán a tűz felügyelők legközelebb akcióba lépnek arra nézve hogy amely városban és községben a tüzoltóság az élet és vagyon biztonságának megfelelőleg a tűzrendészeti kormányrendelet kívánalmaihoz képest szervezve nincs, a szervezés munkáját megindítsák. Minálunk is elkélne már az eféle mozgalom!

— **Orvosi pályázat.** A Jászárokszálláson megüresedett községi orvosi állásra már meghirdetette a pályázatot a jászfelső járás főszolgabírója, mely szerint a pályázati kérvények a járási főszolgabíróhoz címezve, a jövő március hó 20-ig adandók be. Az állás 1600 kor. évi fizetés 4. ötödéves 200 koronás korpótlék és 500 korona lakbérrel van egybekötve.

— **Elszabadult ló.** Tegnap délután egy ló a földéren a fogatból kiszabadult és éppen akkor, mikor a gyermekek az iskolából kijöttek, örült vágatással rohant keresztül kasul az utcákon, ki egészen a vasuti állomásig, hol szerencsére feltartóztaták.

9432 szám

1909 tkv

Árverési hirdetményi kivonat.

A jászberényi kir. járásbíróóság, mint tkvi hatóság Tábori Frigyes végrehajthatónak Paksi Vince és neje: Zsida Rozál végrehajthatást szenvedettek elleni ügyében a végrehajthatási árverést 500 kor. tőke, ennek 1909 évi március hó 23-ik napjától járó 5% kamatai, 122 kor. per és végrehajthatási már megállapított és a még felmerülő költéseknél, továbbá az ezzel csatlakozottak kimondott Jászárokszállási takarékpénztár-egyesület javára 195 és 262 kor. követeles és járuléki kielégítése végett, az 1881 évi 60. t.-c. 144. §-a alapján, a hivatalozott t.-c. 146 §-a és az 1908. évi 41. t.-c. értelmében a szolnoki kir. törvényszék és a jászberényi kir. járásbíróóság területén lévő s a jászdózsai 906 számú betétben A. I. 4174 és 6786 hrsz. alatti ingatlan 107 K, az u. o. 907 számú betétben A. I. 1521, 1522, 1523 és 1524 hrsz. alatti ingatlan 605 kor. és végül az u. o. 1283 számú betétben A. I. 1930 hrsz. alatti ingatlan 343 kor. ezennel megállapított kiáltási árban a következő feltételek mellett elrendeli:

1. Az árverés megtartására határnapul 1910 évi március hó 18-ik napjának délelőtt 9 óráját tűzi ki Jászdózsai községhezához.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikialtási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

3. Az árverési szándékozók tartoznak bánatpénz fejében az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881 évi 60 t.-c. 42. §-ában jelzett árfoylamnak számított és az 1881 évi november 6-án 3333 szám alatt kelt J. M. rendelet 3 §-ában kijelölt ovadékképes érték-papírban a kiküldött kezébe letenni.

Az ingatlanért a kikialtási árnál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért ár 10 százalékáig kiegészíteni. — Ha ennek a kötelezettségének elegendet nem tesz, ígéréte figyelmen kívül marad és az árverésben, — melyet haladéktalanul folytatni kell, — részt nem vehet.

Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígértet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlan az által, illetőleg több ily árverező között a legtöbbet ígérő által megvetnek jelentetik ki. — Ha ez az ígér-

ret a kikiáltási árt meghaladta, az előbbi bekezdés szabályai alkalmaztatnak.

4. Vevő köteles a vételárat az árverés jogerőre emelkedésétől számított egyenlő 3 részletben 15 napi időközben, minden egyes vételári részletnek az árverés napjától számítandó 5% kamatával együtt, az 1881. évi december hó 6-ik napján 39425 szám alatt kelt J. M. rendeletben előírt módon, a jázsberényi kir. adó-, mint birói letétpénztárnál lefizetni. — A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Kelt Jázsberényben, a kir. járásbiróság, mint tkvi hatóságnál 1909 évi január hó 31-én.

Dr. BARÁTH, kir. járásbiró

1600 szám

1909.

Árverési hirdetés.

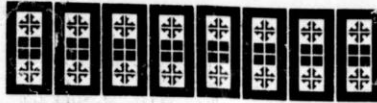
Elsőséget igénylők felhivatnak bejelentéseikre, Alap- és felülzálogoltatók követeléseikért is, ha árverezési joggal bírnak és megjelennek, megtartható az árverés törvényes kellekkel.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t.-c. 102. Vhn. 19—20 és mr. 9 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a jázsberényi kir. járásbiróság 1909 V. 524. l. sz. végzése következtében Dr. Brüglér Bertalan budapesti ügyvéd által képviselt (Jázsberényben helyettese Dr. Sipos K. Béla ügyvéd) képv. bpesti Grün Mórnak, jázsberényi, az uri kaszinó mellett, épen a Gyurkó kovács háza után, gépműhelyes saját házukban lakó, végrehajtónál bővebben kiudható adós Bolcek János gépész ellen 118 kor. 20 fill. s jár. erejéig foganatossított kielégítési végrehajtás után, adóstól jázsberényben, 1909 május 24-én felülzálogolt és 3168 koronára becsült gőzgép és cséplőgép, egy urias butorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a jázsberényi kir. járásbiróságnak 1909 V. 524. 8 számára ügyvéd szerint hátralékos 70 kor. 84 fillér követelés és adóssal kölcsönösen kimutatandó törlesztés és járulék erejéig Jázsberényben adósnak fentírt lakásán, azután a két gépnek fekhelyén, felsőkülhatár, négyszállási iskolán innen Koncsik Mihály tanyáján, esetleg a két gépnek új fekhelyén leendő észközlésére 1910 március 11-ik napjának délután 1 órája határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c. 107 és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni. Hírlapoltatik egyszer helyben 102. §. Dr. Brüglér által.

SIPOS IMRE,
kir. járásbirósági végrehajtó

Marha,
juh- és sertéshus
legolcsóbban
kapható mindig
Pesti Andrásnál.

Pesenyánszky

Alajos

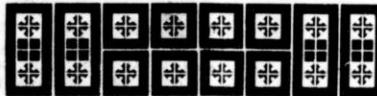
ajánlja a nagyjérdemű

közönség szives figyelmébe

elsőrendű

BUTOR-

raktárát.

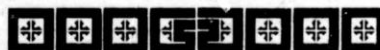

**Ma
vasárnap**

nem eszünk,
anélkül is megleszünk,
de a

MOZIBA

elmegyünk!

Lapunk

kiadóhivatalában öt ujsághordó, egy nyomdász és könyvkötőtanuló jó fizetéssel felvétetik.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban Jázsberény, Vásár-utca 2 sz. Pesti nyomda.

Az apróhirdetést sem tesék figyelem nélkül hagyni, mert az is arra vall, hogy legolcsóbb áron akarjuk a nagy közönségnek üzleti, kereskedelmi, adás-vételi, tanonc-szerzési vagy bármi más céljainak elősegítését.

Még Jázsberényben nem volt hogy 50 fillérért leközöljenek egy háztulajdonosnak, hogy a háza eladó. Többszöri hirdetésnél óriási árengedmény.

Kis hirdetések.

Kis hirdetések egyszeri közlése 10 szóig 50 fillér, minden további szó 5 fillér. — Az első és vastagabb betűkkel szedett szavak kétszeresen számíttatnak.

Tanulóleányok	Eladó ház
felvétetnek Stern Izidorné női és fűhéremű-szalonzájában helyben.	melyben 2 szoba, 1 előszoba, 1 mellékszoba, 1 konyha, éieskamara és pince van a IV kerületben Bővebbet a kiadóhív.
Egy üzlethelyiség azonnal kiadó, ugyanitt egy nagy istálló. Cím Pesti Pál IV. ker. Vásár-utca.	Egy 26 éves, csinos és szolid gazdálkodó, kinek 2000 korona értékű fekvő birtoke van, ez uton óhajtott hozzá illő házias, szolid és sikkes leánykával házasságra lépni, 8000 kor. azonnali hozománnyal. Cím a kiadóhivatalban.
Kiadó olcsón két szoba és egy konyha. — Bővebbet a kiadóhivatalban.	Eladó A 4 kerület Szabadság, utca 6 sz. alatti lakház A szücs hegyen Holczer József úr "tőzsomszedságában 1. láncc szőlő eladó értékezni lehet Réz József végrehajtónál 7. kerület Attila utca 17. sz. alatti lakásán
Eladó A 4 kerület Szabadság, utca 6 sz. alatti lakház A szücs hegyen Holczer József úr "tőzsomszedságában 1. láncc szőlő eladó értékezni lehet Réz József végrehajtónál 7. kerület Attila utca 17. sz. alatti lakásán	Bort veszek; 20-25 hektó fehéret és 50-60 hektó világos silleret, föltétlenül tisztá kezelését egyenesen magyar termelőtől. Bővebbet a kiadóhivatalban

Tessék elolvasni!

Legolcsóbb árak!

Miért legolcsóbb?

Mert 2 gyorsajtóval és 5 segédgéppel van felszerelve üzletem.

Banki

és üzleti könyvek

előzetes megrendelésre eszközöltetnek, szavatosság mellett

Pesti Péter

könyvnyomdája, könyvkötészete és papírkereskedésében

Jászberény, Vásár-utca 2. sz.

Pénzt

takarít meg, ha

heti és napilapokra

Pesti Péter

könyvnyomdájában fizet elő.
Az utalvány bélyegköltséget a cég viseli.

Bámulatos

választékban kaphatók

levélpapírosok.

PESTI

PÉTER

JÁSZBERÉNY.

Könyv-, papír-,
író- és rajzser-
kereskedés.

Könyvnyomda.
Tömöntöde.
Könyvkötészet.

„JÁSZ UJSÁG”

kiadóhivatala.

Ma már súlyt helyez mindenki a

formára.

A

legszebb kivitelben

készülnek

Pesti Péter

könyvnyomdai műintézetében
JÁSZBERÉNYBEN.

Lakodalmi és báli meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, iskolai értesítők nagyobb művek és minden nyomdai szakba vágó munkálatok.

Kaszinók, körök és egyesületeknek árengedmény!

Rendkívül olcsó árak!
Lelkiismeretes kiszolgálás!

Gramofonok

mindent felülmuló, kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok legolcsóbban kaphatók

Pesti Péternél Jászberény. Nagy kétoldalú lemez 2.80 fillér.